

BÖLÜM 44

Migrenle İlişkili Epizodik Sendromlar

Aynur ÖZGE¹
Nevra ÖKSÜZ²

GİRİŞ

Yıllar içinde bildirilen gözlemsel ve klinik çalışmalar baş dönmesi, tortikollis, görsel veya sensorimotor bozukluklar, anoreksi, tekrarlayan karın ağrısı, bulantı-kusma, hareket hassasiyeti, uyku veya davranış bozuklukları gibi bir dizi semptomun çocuklarda baş ağrısı olmaksızın ortaya çıktığı ve bunların ileriki yaşlarda gözlenen tipik migren bulgularına öncülük ettiğine işaret etmiştir. Migrenli bireylerde çocuk ve ergenlik döneminde akranlarından daha sık rastlanan bu belirtiler boylamsal çalışmalarda araştırılmış ve bu durumun tesadüfi bir birliktelikten öte olduğu anlaşıldığında bunlar önceleri “migren eşdeğeri” migren habercisi” gibi isimlerle anılsa da zamanla erişkin ve hatta ileri yaşta benzer vakalar tanımlandığında bu tablolar son sınıflamada “migrenle ilişkili epizodik sendromlar- MERS” olarak isimlendirilmeye başlanmıştır . Son dönemde yayınlanan önemli bir rapor çocuk-ergenlerde primer baş ağrısı sıklığının %70.3, abdominal migren sıklığının 48.9 %, ekstremitte ağrısı sıklığının %43.9 ve hareket hassasiyeti sıklığının %40.5 olduğu bildirilmiştir . Üstelik MERS varlığının yalnızca ilerleyen yaşlarda ortaya çıkacak migren açısından belirleyici olmadığı aynı zamanda baş ağrısı atak sıklığı ve eşlik eden ortalamaşı aşan anksiyete ve depresyon sıklığı üzerinde de belirleyici olduğu bildirilmiştir .

Migrenle ilişkili epizodik sendromlar (MERS) genetik ve patofizyolojik olarak migrenle benzer kökenden kaynaklanan ancak farklı fenotipik görüntülerle ortaya çıkan epizodik bozukluklardır.

¹ Prof. Dr., Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji AD., Mersin, Türkiye

² Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji AD., Mersin, Türkiye

nan mutasyonlar BPT ve BPV olgularında da bildirilmiştir. Serebellar korteksteki CACNA1A'nın aniden ekspresyonu nedeniyle oluşan geçişsel vasküler bozukluklara bağlı olarak temporal kortekste oluşan aktivasyon BPT ve vestibüler nükleusların aktivasyonu ile BPV ile ilişkilendirilir.

MİGRENLE İLİŞKİLİ EPİZODİK SENDROMLARIN TEDAVİSİ

Bu tablolar için özgün bir tedavi modalitesi raporlanmamıştır. Çoğu benign olan bu tablolarda asıl nokta tanı koymak ve aileyi doğru şekilde bilgilendirmektir. Aksi halde bu çocuklar ve aileleri uygun olmayan tıbbi müdahaleler için doğal hedef durumuna düşebilirler. Burada tetikleyicilerden uzaklaştırmak, yaşam biçimini düzenlemek ve olası ataklarda semptomatik tedavi esas olsa da sık atak geçiren olgularda migren için onaylanmış proflaksi ajanları (özellikle flunarizin veya topiramet) sıklıkla olumlu sonuç verir.

SONUÇLAR

- Çocuk ve ergen yaş grubunda baş ağrısı ana yakınma ve eşlikçi belirti olarak en önemli sağlık sorunlarından biridir.
- Baş ağrısı ve özellikle de migren başta olmak üzere tekrarlayan ağrı atakları ile seyreden primer baş ağrısı atakları tüm dünyada çocuk-ergen yaş grubunda en önemli özür lülük nedenidir.
- Bu olgularda gelişimsel pespektifte fenotipik değişimi anlamak, farkındalık yaratmak ve rasyonel tedavilere erişimi sağlamak yalnızca bireylerin yaşam kalitesini artırmakla kalmaz,

aynı zamanda toplumun geleceğine ait sosyal ve ekonomik kazanımları da beraberinde getirir.

- Çocukluk çağında migren öncüsü kabul edilen epizodik sendromlar aslında hemen her yaşta görülen ve migrenin ağrı dışı klinik yansımasına dikkat çeken klinik tablolardır. Burada anahtar nokta ailede migren öyküsü ve bahse konu tablolara ait tetkileyicilerle eşlikçi belirtilerin migrene olan benzerliğidir.
- Çocukluk çağının epizodik sendromları özgün tanı kriterleri olmakla birlikte fenotipik prezentasyonları ve doğal seyirleri açısından araştırmacıların ilgisine muhtaç alanlardır.

KAYNAKLAR

1. Spiri, D, Rinaldi, VE, Titomanlio, L. Pediatric migraine and episodic syndromes that may be associated with migraine. *Ital J Pediatr* 40, 92 (2014). <https://doi.org/10.1186/s13052-014-0092-4>
2. Baş ağrısı Bozukluklarının Uluslararası Sınıflaması.3. Basım. Editör:Jes Olesen. The International Classification of Headache Disorders,3rd edition. *Cephalalgia* 2018, Vol. 38(1) 1–211. Türkçe Çeviri Komisyonu; Özge A, Mayda Domaç F, Baykan B, Uğurlu Uludüz D, Bolay Belen H. Nobel Tıp Kitabevleri. 2021.
3. Tarantino S, Capuano A, Torriero R, et al. Migraine equivalents as part of migraine syndrome in childhood. *Pediatr Neurol* 2014;51(5):645–649
4. Tarantino, S., De Ranieri, C., Dionisi, C. et al. Migraine equivalents and related symptoms, psychological profile and headache features: which relationship?. *J Headache Pain* 16, 54 (2015). <https://doi.org/10.1186/s10194-015-0536-2>
5. Gelfand AA. Episodic Syndromes that may be associated with migraine: a.k.a. “the childhood periodic syndromes”. *Headache*. 2015; 55(10): 1358–1364. doi:10.1111/head.12624.